

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 10.) Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 5 Mars 1854. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B.co. (VIII årgången)

Martin Luther.

Martin Luther.

Född 1483. — Död 1546.

Martin Luther, son af en bergsman, är född den 10 Nov. 1483 i Eisleben. Hans fader bestämde honom för lagfarenhetens studium och sände honom först till Magdeburg, derpå till Eisenach i skolan. År 1501 begaf sig Luther till Erfurt, erhöi af universitetet derstädes magistervärdigheten och vände sig innan kort till theologiens studium. Det skakande intryck, hans vän Alexis' plötsliga död hade gjort på honom, bestämde honom att 1505 i Erfurt blifva Augustinermunk. Luther kämpade i munkståndet med en dyster och ängslig sinnesstämning, som ådrog honom en svår sjukdom, och uppstått genom grubblande föreställningar och samvetstvifvel. Ur detta tillstånd befriade han sig dock snart, sedan han genom sin ordens-provincial Staupitz' åtgärd 1508 blifvit filosofie-professor vid universitetet i Wittenberg, och sålunda en mer verksam än kontemplativ verkningskrets öppnat sig för honom. I sin ordens angelägenheter reste Luther 1510 till Rom. Den sedeslöshet, som vid nämnde tid herrskade bland Romerska presterskapet, hade ostridigt kvarlemnadt hos Luther ett intryck som bidrog att han 1517 kraftigt uppreste sig mot den dominikanern Tetzel i Tyskland drifne aflatshandel, hvilken redan Erasmus med skäl tadlat. Han lät på domkyrkan i Wittenberg uppslå 95 theser mot detta missbruk och till en del äfven mot den herrskande åsigten om aflat. Detta steg väckte stort uppseende i Tyskland och flera motståndare uppträdde mot Luther på stridsbanan. Tetzel, den förste af dem, lät, då han tillika var inquisitor, hänföra sig af obetänksam hetta att förklara Luthers satsar för kätterska och att uppträna dem. Detta egenmäktiga förfarande bestiffade påfven sedermera genom en Tetzel gifven sträng tillrättavisning. Då striden fortfor i skrifter, som vaxlades af Luther och hans motståndare, så blef Luther ändtligen af påfven kallad till Rom, för att rättfärdiga sig angående sin lära. På kurfurstens af Sachsen förslag att låta anställa en undersökning i Tyskland, befalldes Luther 1518 att inställa sig i Augsburg för kardinal Cajetanus, hvilken såsom påflig legat just då uppehöll sig i Tyskland. Luther infann sig under utlofvadt kejsarligt beskydd. Cajetanus yrkade återkallelse, Luther åskade att blifva vederlagd. När den förre icke ingick på en vederläggning, så aflägsnade sig Luther från Augsburg och begaf sig åter till Wittenberg. Striden blef fortsatt och från aflaten såsom utgångspunkt smänningem öfverflyttad på hela det herr-

skande religions-systemet, tills en ny lära slutligen utbildade sig hos Luther och han uppträdde såsom dess stiftare. Den utvecklades ingalunda medelst en lugn, o-väldig forskning, utan i och genom det motstånd Luther erfor, dock uppenbarade sig i den lidelsefullhet och hetta, som hänförde honom till nya lärosatsers uppställande, alltid äfven den store, sitt ävne vuxna anden, den djupa lärdomen och en öfverväldigande kraft i hans ord. Då emellertid upprepade försök att förmå Luther till återkallelse blefvo fruktlösa, och den nya läran vann alltmer i utbredning. så utfärdade påfven Leo X bannlysningsbullen af den 15 Juli 1520, i hvilken 41 ur Luthers skrifter hemtade satsar fördömdes samt han och hans anhang belades med bann så framt inom 60 dagar den ofentliga återkallelsen och undertryckandet af hans skrifter icke blef följden. Vid samma tid upbrändes Luthers skrifter i Rom, Löven, Köln och Mainz. Luther uppträdde deremot i Wittenberg den 10 Dec. 1520 bannlysningsbullen och den kanoniska lagens böcker, och skilde sig sålunda genom detta steg formligen och för alltid från kyrkan och påfven.

På riksdagen i Worms 1521, dit kejsar Carl V lät förekalla Luther, utgick ånyo men fåfängt, den uppmaning till honom, att förena sig med kyrkan. När Luther den 26 April drog bort från Worms, lät kurfursten Fredrik af Sachsen, hans gynnare, som förutsåg att riksakten innan kort skulle mot honom afkunnas, hemligen bortföra honom till slottet Wartburg vid Eisenach, der han sysselsatte sig med Nya Testamentets öfversättning på Tyska, medan verkligt det så kallade Wormser-ediktet af kejsaren mot honom utfärdades. Luther afvek år 1522, till kurfurstens stora harm, från Wartburg och förfogade sig åter till Wittenberg. Der började han 1523 att bringa till utförande den till mognad hunna Reformationen. År 1525 tog han nunnan Katharina Bora, som hade lemnat klostret, till hustru, gaf emellan 1526—29, med Melanctons tillhjälp, Sachsen en ny kyrko-ordning och författade för folkundervisningen den större och mindre katechesen enligt sin läras grundsatsar.

De Schmalkaldiska artiklarne, bestämda att framläggas för kyrkomötet i Mantua såsom Protestanternas trosbekännelse, äro jemväl Luthers verk, men författade i en anda, som ej kunde leda till sänja med katolikerna. Gerna hade Melancton mildrat dessa artiklars hårdhet, om han förmått. Luther afvisade icke blott de år 1541 till honom aflätta uppmaningar om

förening med katolikerna, utan ville ej heller, att hans parti skulle bevista Tridentinska mötet.

Luther dog den 18 Febr. 1546 i Eisleben och fann i slotskyrkan i Wittenberg sin hvilostad. Hans maka och två bland fyra barn öfverlefde honom, och först år 1759 utslocknade manliga aflödan af Luthers äktenskap med Katharina Bora, som dog 1522.

Den aflidne konungen i Preussen lade 1817 grundstenen till den af litterär-samfundet i Mansfeld åt Martin Luther i Wittenberg resta minnesvärd, som 1821 fulländades.

Luther tänkte icke på att införa en ny lära, när han började att bekämpa den förargelse-väckande aflatshandeln. Först när han märkte, af huru utomordentlig snabb och varaktig framgång de försökta ändringarne åtföljdes, och när den eldige, djerfve och mäktigt upprörde anden trängdes från det ena steget till det andra genom en Erasmi, Ecks, Prierias', Hogstraatens m. fl. mot honom rigtade motstånd, lät han icke utan förbittring, häftighet och väldig smädelystnad, som icke låter sig rättfärdigas af hans tids råa skick, utan hade sin rot i Luthers karakter, hänföra sig till fullkomlig brytning med Romersk-katolska kyrkan, till uppförande af ett nytt, ur hans individuella åskådning framgånget system. Men hvad han företagit och genomfört, syntes äfven andra icke mer omöjligt, och när de Schweitziska reformatorerne uppträdde, drog Luther mot dem i fält med en hårdhet och intolerans, som blott ännu mer stadgade den mellan Protestanter och Reformerta uppkomna skiljemur, i stället för att nedbryta densamma. Mot Luthers häftiga envishet kantrade förslaget till de nya lärorernas allsidiga förening med den gamla kyrkan, ur hvilken de framgått. Detta blifver för alla tider beklagensvärdt.

(Ur Ny Plutarch.)

Mount Vernon-hotellet på Cap May i de Förenta Staterna.

Ett amerikanskt hotell uttrycker den amerikanska karakteren och den amerikanska kontinentens egendomlighet. Det storartade i de naturliga scenerierna afspeglar sig i folkets djerfhet och äregirighet äfvensom i sättet, på hvilket amerikanaren skapar och bygger. Ett land, som eger en Mississippi och ett Niagara, — hvars gränser å ena sidan sköljas af Atlantiska och å andra sidan af Stilla hafvet, — hvars

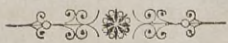
prairier sträcka sig så långt och, som det tyckes, likaså gränslöst som oceanen och — hvars berg höja sig högre än Alpena — måste äfven ega allt annat i samma jemförelse. Broder Jonathan vet, att han fattat fast fot i världen och att han ännu icke har stor orsak att frukta för fall. Derför har han fått en viss grad af djerfhet, sje'förtroende och oförskräckthet. Han behöfver ej frukta, att det land han bebor skall bortspolas af hafvet. Dess gräns är icke kanalen vid Calais, eller Rhen, eller en österrikisk slaghom, som står midt emot en sachsisk eller preussisk, utan det ställe, der den börjar, är ganska långt aflägsset och det ställe, der den upphör, ännu vida längre. Deraf detta folks sätt; allt hvad det påbörjar, måste utföras fortare, allt hvad det skapar, måste fortare mogna, hastigare vexa, bättre motsvara ändamålet och fullständigare utföras än det som hvarje annan nation påbörjar, företager eller utför. Derför utmärker sig Amerika med sina högtrycks-ångbåtar, sina elektriska telegrafer, sina snällseglare, sina pistoler med tjugo pipor och sina hoteller. Vi tänka oss härvid tyska och franska hoteller och påminna oss deras elegans och oräkneliga bekvämligheter. Vi tro då, att Yankén, denne man, som så fort frambringar allt, denne man, som betraktar allt det med likgiltighet som hörer till det angenäma som så tappert uthärdar allt, och som slutligen i sitt lexikon icke tycks hafva ordet veklighet — att denne naturens son knappt skulle ega tid eller hafva höjelse att vilja täfla med Meurices hotell eller med de förtrollande sköna värduhusen i Baden-Baden. Och dock gör Jonathan detta. Ja, han till och med öfverträffar dessa förebilder. Han är likaså storartad i byggandet af hoteller, som i alla andra ting, — snillefoster undantagne —. Så storartad som banks- och ångbåts- explosioner. "Får jag icke göra mig det bekvämt i min egen skänk?" frågar han, och då han alls icke finner någon förnuftig orsak deremot, så gör han sig det också utomordentligt bekvämt.

"Den husvilde vandraren," säger någorstädas Washington Irving, "som i denna vida världen icke har ett ställe, det han i ordets rätta mening kan kalla sitt, öfverfår ibland en känsla, som smakar af hemlängtan, när han efter den mödosamma dagsresan drager af stöflarna stieker fötterna i tofflorna och sträcker sig behagligt framför kaminen i ett hotell. Må världen derute göra hvad den vill! Må konungariket och kejsaredömen bildas eller störts, för honom har detta ringa intresse.

Så länge han är försedd med det nödvändiga, för att betala sin värd, är han herre öfver allt det, som omgifver honom. Ländstolen är hans thron, eldgaffeln hans scepter, ett rum af tolf kvadrattfots rymd hans obestriddiga rike.

Det klingar ovanligt vackert och behagligt. Men rummet af tolf fot i fyrkant, i hvilket författaren af "skiss-boken" frossar, är icke det hvarmed hans länsmän i allmänhet äro nöjda. Broder Jonathan har sinne för det angenäma. Ett exempel härpå är hotellet Mount Vernon.

Detta praktfulla etablissement befinner sig hvarken i en stor stad eller i en mycket befolkad nejd, utan i en temligen tyst badort på Cap May i staten New-Jersey. Det är helt nyss uppfördt, och det endast för besökande, som vilja njuta af sjöluften och de stärkande sjöbaden. Stilen är palatslik, och dimensionerna öfverträffa vida allt hvad hotell heter i den gamla världen. Byggnaden består af en fyravåningars façade: 360 fot lång och tvenne lika höga flyglar, hvilka i rät vinkel sträcka sig 506 fot hvardera. Flyglarna innesluta en rymlig trädgård, planterad med blomster-boskøer och i midten försedd med en springbrunn. Denna trädgård är i söder åt sjösidan, mellan hvilken och hotellet sträcker sig en småningom lutande strandbrädd. I midten af façaden och likaledes i midten af hvarje flygel befinner sig ett stort torn, som innehåller ännu tvenne våningar till, och i hvarje hörn är likaledes ett torn, som är en våning högre än byggnadens öfriga delar. Balkonger och verander löpa rundt om hvarje våning, och, för att gifva ett begrepp om det helas storlek, skola vi endast anmärka, att byggnaden i det hela har verander till en längd af halftusnan eng. mil. Till undra våningen föra på båda sidor utanför breda trappor; öfver tornen sväfvar ammerikanska örnen och Yankeernas stjärnbeströdda flagga. Arkitekturen är italiensk, och det helas intryck är smak parad med prakt. Hotellet kan rymma det stora antalet af 3500 gäster. Åtminstone har det så många sofrum med sängar. Men dessutom har det en mängd praktfulla boningsrum, och dess matsalar öfverträffa allt i afseende på elegans och smakfullhet.

Om fel vid bryggandet af öl.

Af Prof. Siemens i Hohenheim.

Flerfaldiga förfrågningar rörande afhjelpandet af inträffade brister hos lageröl, föranleder mig att fästa uppmärksamheten vid

orsakerna till dessa brister. Ett felaktigt öl är i allmänhet svårt att hjälpa, och jag tror mig derföre med skäl kunna tillråda samtliga fabrikanter, att fästa behörigt afseende vid de här nedan anförde orsaker till ölets ringare hållbarhet.

1) Flere fabrikanter föredraga vid inköp af säd (korn) en sämre vara, som är något litet billigare, framför den dyrare bättre, emedan de dervid ej taga uti betraktande, att hvad som felar den förra uti vikt, ej belöper sig uppå hela sädens vikt, utan endast afgår från de nyttiga delarne, hvarigenom den sämre varans ringare värde fördubblas derigenom, att de för bryggaren nyttiga delarne, utgöra endast hälften af det helas vikt. Härpå kan man äfven sluta till det opraktiska uti det ofta framställda förslaget, att köpa säd efter vikt, då man ej dervid tillika har afseende uppå ett bestämdt mått.

2) Likasom man ej alltid gifver tillbörlig akt uppå kornets ringare vikt, så fäster man också ofta nog ej tillbörligt afseende uppå de ej sällan tillblandade främmande sädarter, hvilka dock ganska menligt inverka uppå ölets hållbarhet.

3) Äfvenledes bör man fästa mycket afseende å valet af humla, som genom sin godhet i ännu högre grad stegrar ölets värde, emedan den omnämnde skillnaden uti viktförhållandet emellan de nyttiga och onyttiga beståndsdelarne hos humlan är ännu vida större än hos kornet.

4) Vattnets beskaffenhet borde också mera tagas i betraktande, isynnerhet vid bryggandet af lageröl. Oaktadt en halt af organiska beståndsdelar ej tycks hafva något bestämdt skadligt inflytande uppå flere starkare och snart consumerade ölsorter, ja till och med ofta är ett nödvändigt vilkor för en och annan ölsorts egendomlighet, så kan likväl ej nekas, att sådant vatten bör undvikas vid tillverkning af så svagt lageröl som vårt vanligen är. Organiska kroppars sönderdelning, af hvilken omständighet också jäsningsen af ölet beror, modifieras så lätt genom andra sönderdelningar, att närvaron af andra ämnen, som lätt kunna sönderdelas, nödvändigt måste hafva ett viktigt inflytande uppå jäsningsens förlopp, af hvilken omständighet ölets hållbarhet helt och hållet är beroende.

Det är likväl ej tillräckligt att undvika ett af sådana ämnen synbarligen oroadt vatten ur floder och dammar, utan man bör äfven undersöka huruvida icke brunns- och källvatten innehåller dylika ämnen, hvilket ej sällan inträffar. Man kan an-

Luther uppbränner i Wittenberg den 40 Dec. anlysningbullen och den kanoniska lagens böcker.

ställa pröfning uppå dessa ämnen på ett lika så enkelt som säkert sätt: man behöfver endast någon tid förvara vattnet uti skugga i täckt kärl på något varmt ställe; innehåller detsamma organiska ämnen, så tillkännagifves deras närvaro snart genom den elaka lukt och smak som de meddela vattnet. Må man derföre undvika att begagna ett med organiska ämnen orenadt vatten, ifall man ej vill öka tillverkningskostnaderne för ölet genom användande af en större mängd malt, humla, eller andra dyrare hjälpmedel.

5) Efter fuktiga somrar må man akta sig för att starkt blöta kornet vid mältingen, emedan flere korn, som under sådan väderlek, till följe af den ihållande fuktigheten, redan uppå fältet börjat gro, men sedermera mestadels utdött, ej mer kunna erhålla nytt lif genom blötningen, utan tvertom dervid undergå en fullkomlig kemisk sönderdelning. Härvid inträffar bildandet af en syra, ju mer ju längre vattnet får inverka uppå kornet, eller ju längre detta beröfvas luftens tillträde, hvilket är ett väsendtligt villkor för groningen. Det är dessa utdöda och i sönderdelning stadda korn, hvilka meddela ölet de beståndsdelar som verka så menligt uppå detsammans hållbarhet.

6) Vid kornets behandling under groningen begås också ofta det fel, att man redan straxt uti början söker påskynda groningen genom ett högre sammanläggande. Den dervid alltför tidigt inträffande uppvärmningen påskyndar visserligen groningen, men gör densamma olikformig, till följe hvaraf en fullkomlig mälting af kornen ej kan ernås. Detta uppnår man deremot, ifall man låter rotämnets utveckling ske vid en lägre och mera likformig temperatur. Först efter rotämnets fullkomliga utbildning är det ändamålsenligt att låta en starkare uppvärmning inträda, som då meddela maltet en finare lukt, och gör det "mildare."

7) Knappast har någon behandling ett större inflytande uppå ölets beskaffenhet och hållbarhet, än sättet för torkningen af maltet. Så fördelaktig lufttorkning också är, då man har tillgång uppå tillräckligt utrymme, samt vid torr väderlek, så äro likväl dess olägenheter öfvervägande då dessa omständigheter ej förefinnas, emedan man uti sådant fall genom lufttorkningen endast lemna tillfälle till bildandet af en skadlig syra. Ett skadligt inflytande af lufttorkningen gifver sig närmast tillkänna uppå de föga eller intet grodda, eller genom trampning skadade kornen, hvilka då öfverdragas med mögel. Sjelfva

det obeväpnade ögat upptäcker detta mögel uppå de nämde skadade kornen, ifrån hvilka detsamma hastigt meddela sig till de friska. Under dylika omständigheter bör man derföre undvika lufttorkning, och genom maltets behandling uppå en tjenlig torkinrättning söka att från detsamma bortskaffa all fuktighet.

Vilkoret för att vid torkningen erhålla ett lättlösligt malt, är att bortskaffa vattnet förr än en högre temperatur inträder. Ifall man ej fäster behörigt afseende vid denna omständighet så erhåller man ett malt, uti hvilket en hel mängd stärkelse, under den högre temperaturen, löst sig uti det för handen varande vattnet och sedermera intorkat till ett svårlöst klister, hvilket vid mäsningen icke deltagar uti sockerbildningen, men som deremot är det mest tjenliga ämne för bildandet af en syra (mjölksyra), den vi med största skäl närmast kunne anse som orsak till ölets grumling. Efter fuktighetens aflägsnande är deremot användandet af en högre temperatur ganska mycket att förorda, äfven om densamma (under torkplåten) skulle uppgå t. e. m. till 100 grader Reaumur (= 125° Cels.). Vid denna temperatur behöfver man ej frukta för maltets förbrännande. Säkrast uppnås maltets ändamålsenliga torkning genom användande af tvenne torkplåtar öfver hvarandra, hvarvid en starkare upphettning alltid kan äga rum utan skada för maltet.

8) Vid beredning af lageröl bör man undvika att begagna äldre malt, emedan detta alltid innehåller många korn som äro förderfvade genom upptagande af fuktighet och till följe deraf förorsaka ölets surande. Det hör till våra många fördomar att gammalt malt skulle lemna bättre öl än friskt malt, och denna åsigt grundar sig uppå den erfarenhet man gjort, att man nemligen af gammalt malt erhåller en mera haltrik vört, än af färskt. Detta är likväl endast fallet då, genom den högre temperaturens inverkan, stärkelsen blifvit förvandlad till klister, och sålunda blifvit olöslig för den derpå följande mäsningen, under det densamma med tiden återfår något af sin löslighet, men hvarvid fara för surande inträffar, och i synnerhet gör sig mera märkbar vid sommar- och lageröl än vid vinteröl. Gammalt malt lemna ej mera extract eller lösliga delar än färskt, då detta nemligen blifvit beredt med tillbörlig omsorg, och detta sednare har alltid i sådant fall en vida större väl-lukt, hvilken vid längre förvarande går förlorad.

9) Man bör gifva akt uppå att maltet ej

upphettas under gröpningen, hvilket lätt kan inträffa ifall qvarnen öfverfylles, ett fel som ej sällan förekommer.

10) Vid beredandet af vörten bör man, i synnerhet vid större bryggerier, begagna sig af den gamla bayerska mäsningens methoden, om ock densamma tager mera arbetskrafter och brännmaterial i anspråk, än det vanligen begagnade sättet. Det vid användande af den förra methoden så hastigt skeende afskiljandet af alla lätt sönderdelade beståndsdelar genom mäsken delvisa kokning, skyddar under varmare väderlek för surande, och påskyndar ganska mycket hela beredningen. För smärre bryggerier kan jag förorda det vid Hohenheim begagnade mäsningens förfarande.

11) Man kan vara betydligt säkrare om att ölet skall håla sig, ifall man liktidigt bereder en annan ölsort af den genom mäsken ytterligare urlakning erhållne eftervört. Denna vört lemna ännu ett rätt godt öl, men som likväl ej kan förvaras längre tid, och derföre medförer detta slags vört, isynnerhet under varmare väderlek, ganska lätt fröet till den först vunne vörtens förskämning.

Om ock smaken hos våra öldrickare ännu erbjuder föga tillfälle till afsättning af detta svagare öl, så skall bryggaren likväl finna sin fördel vid att låta eftervörten skildt koka, afkylas och jäsa, och sedermera vid påfyllningen blanda det så erhållne ölet med det öfriga. Detta sednare försämrar ej deraf, emedan det förut var desto starkare, och man kan uppå detta sätt begagna all eftervört af sommaröl till vinteröl. *)

12) Ej sällan lider ölets hållbarhet genom en bristfällig inrättning af mäskekärlen, vid hvilka man ännu oftast finner silbottnar af träd använde. Den ej obetydliga mängd af mjöldelar, som genom de större öppningarne uti dessa bottnar komma uti det undre rummet och som

*) Det vore af nytta såväl för bryggaren som för köparen, ifall man hos oss (i Tyskland) liksom uti England och några andra länder brigade till försäljning ett billigare öl jemte det dyrare. Till följe af det sednarens högre pris kunde det förras blifva så mycket lägre, en omständighetsom skulle komma de fattigare klasserne till godo. Såsom känt är, är också taxan uppå költ i England olika efter den olika godheten hos de enskilda delarne af djuret, hvarföre ock de fattige lättare kunna förse sig med köttmat.

Vid bryggeriet uti Hohenheim beredes sedan några år tillbaka ett sådant svagare öl tillverkad af eftervört, och detta öl finner derstädes god afsättning, emedan det säljes till ett pris som endast utgör hälften eller två tredjedelar af priset å det starkare ölet.

derstädes undgå fullkomlig upplösning, gifva lätt anledning till ölets surnande. Priset å silbottnar af metall är numera ej så högt som förr, emedan man börjat att der-till med största fördel använda jernplåt. Ganska fördelaktigt är det att inrätta maskningskärlet så att det förses med ett rör, som anbringas vid sidan och tjänar i stället för den så kallade "Pfaffe" (en lång trädtrapp som löper uti en fyrkantig träd-ränna, och tjänar till att öppna och till-sluta ett uti maskkärlets undre botten an-bragt hål). Detta rör tjänar då äfven till att bringa hett vatten in uti mellanrummet under silbotten, dels för att höja tempe-raturen, dels för att kunna rengöra det-samma.

13) Såsom känt är, låter man vörten koka desto längre ju längre ölet skall för-varas, hvarvid afdustringens fortsättande ej är nödvändigt, ifall vörten redan upp-nått tillräcklig grad af styrka. En lång re in verkan af högre temperatur är tillräcklig för att skydda ölets bestånds-delar emot en alltför hastig sönderdelning, eller att fördröja densammas inträffande, och ökar således ölets hållbarhet. Detta inflytande af en högre temperatur gifver sig dervid tillkänna genom en mörkare färg; också höjes genom detta forfarande ölets glans, ifall detsamma eljest är fel-fritt. Mest uti ögonen fallande visar sig dess verkan vid beredande af efteröl, hvil-cket för detta ändamål vid bryggeriet i Hohenheim 6—8 timmar upphettas i kitteln innan det kommer uti kylfatet. *)

14) Vörtens afkylning är alltid af allrastörsta vikt, emedan den har ett så stort inflytande uppå sjelfva jäsningens förlopp; den kan väsentligt befordras ge-nom användande af jernkylfat, och deras ändamålsenliga uppställning. Ganska ofta är likväl detta ej tillräckligt, och då har man behof af att använda andra inrättnin-

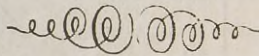
*) Enligt hvad som nu här och förut vid mal-tets torkande blifvit anfördt, ligger det såväl uti ölbryggarens som i allmänhetens intresse att små-ningom införa ett mörkare öl. Der hvarest man såsom hos oss ej just tycker om denna mörkare färg, der har detta sin grund uti den omständig-heten att en dunkel färg mestadels förorsakas ge-nom illa torkadt malt, eller genom uppsåtlig färg-ning, hvarvid ölets öfriga beskaffenhet ej svarar emot dess färg. Uppstår deremot den mörkare färgen endast till följe af använd högre tempera-tur vid torkningen, eller en längre inverkan der-af under kokningen, så kunne vi derigenom fram-bringva ett hälsosammare, mindre alkoholhaltigt och likväl hållbarare öl än eljest, ett öl som äger de mest eftersökte egenskaper dem man så ofta hör beprisade hos de mörkare färgade bayerska öl-sorterna.

gar, ifall man ej helt och hållet vill öf-verlemna produktens hållbarhet åt den be-drägliga väderleken. Till dessa hjälpe-medel hörer närmast användandet af en konst-gjord luftvexling genom ventilatorer, hvil-ken inrättning man ännu så sällan finner uti våra bryggerier. Ännu säkrare blif-ver verkan genom användande af is. Vi kunne härvid endast hänvisa till det vi uti en tidigare afhandling yttrat angående för-varing och användande af is, och vi tilläg-ge blott att erfarenheten under de sedna-ste åren bekräftat den derstädes omnämde fördelaktigheten af att använda is. Herr Bardili i Stuttgart kunde med tillhjälp af sin ofvan jord förvarade is redan uti Augusti brygga nytt öl, och har till följe deraf funnit sig föranlåten att anläg-ga ett annat större förvaringsrum för is ofvan jord, inrättadt fullkomligt lika som det första. Medelst dessa isförräder kan vid detta bryggeri, till följe af den genom isens begagnande förlängda bryggningssti-den, med samma inventar tillverkas mera än dubbelt så mycket öl som förr.

Hvarest man ej kan besluta sig till an-läggandet af ett sådant förvaringsrum för is, borde man åtminstone icke försumma att så tidigt som möjligt samla ett förråd af is för vinterns behof, på det man ej genom inträffande ogynnsam väderlek må hindras uti ett regelbundet bedrifvande af brygge-riet, hvilket på sednare tider så ofta varit fallet. Mången bryggare skulle varit be-friad från de bekymmer dem han nu nöd-vändigt måste hysa för sitt i Januari brygg-da lageröls hållbarhet ifall han under de kalla dagarna i December insamlat en till-räcklig mängd af is.

15) Ingen ölbryggare borde försumma att före och efter jäsningen pröfva sitt öl medelst Saccharometern, och derigenom ut-röna graden af eftergäsningen ("Vergäh-rung"), hvilken lemna honom den säkra-ste underrättelse om den hållbarhet han har att vänta af ölet, och enligt hvilken han kan bringa detsamma uppå de bäst passan-de lagerfat, samt i de tjenligaste afdelnin-gar af källaren. Vid en delvis skeende fyllning af lagerfaten blifver det möjligt att vid påfyllningen fästa tillbörligt afse-ende vid graden af eftergäsningen, vid tem-peraturen och väderleken. Denna påfyll-ning sker hos oss uti skilda portioner, men likväl ännu sällan enligt det här anförde sätt; den företages mestadels endast för att göra färgen lika, då man likväl medelst densamma kunde uppnå vida viktigare för-delar ifall man dervid fäste behörig upp-märksamhet vid eftergäsningen och ölets temperatur.

16) Sluteligen bör bryggaren draga för-sorg om att källaren på passande sätt hålles afkyld, och han har här-uti ännu ett medel att länge bibehålla sitt öl oskadadt. Detta sker säkrast genom att anlägga några förvaringsrum för is, hvilka man efter godfinnande kan sätta i förbin-delse med de särskilda afdelningarna af käl-laren, så att man ej behöfver göra detta, innan en inträdande högre temperatur gör afkylning med is nödvändig. Uti Otto's Lärobok pag. 186 har jag lemnat närmare beskrifning angående denna sak. Utan en sådan anläggning kan man likväl uträtta mycket genom att öppna källarluckorne vid inträffande kallare väderlek, samt till-sluta dem då temperaturen höjes ute, hvil-cket i synnerhet gagnar under de i Mars och April ofta inträffande kalla nätter.

Kaleidoskop.

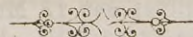
I Spanien var i forna dar en lag som stadgade, att en ståndsperson, anklagad för brott, endast behöfde påtaga sig, att ha varit drucken, för att undgå straff; det togs nemligen för gifvet, att en man af heder hellre skulle gå döden till mötes, än göra sig skyldig till en så förnedrande last som dryckenskap.

Voltaire säger, att en läkare är en högst olycklig varelse, som hvarje dag måste gö-ra ett underverk — förlika helsan med o-måttligheten.

"Den svarta svanen."

Elisabeth T. Greenfield, bekant under namnet "den svarta svanen," som nu väc-ker uppseende i Londons musikaliska värld, var för detta slafvinna i södra delen af Förenta staterna. Hon är dotter till en In-dianska, som var gif med en slaf vid namn Taylor, som arbetade på mrs. Greenfields plantage i Mississippistaten, och föddes år 1826 i närheten af Natchez. Mrs. Green-field gaf friheten åt alla sina slafvar, blef medlem af "vännerna" eller Qväkerna och drog sig tillbaka till Philadelphia.

Ånskönt Elisabeth Greenfield icke är be-gåfvad med någon skönhet, så har hon för-månen att äga en stor musikalisk utbildning och väckte vid de olika konserter hon gaf i Amerikas städer, den största beundran me-delst sin stämmas konstnärliga fulländning och naturliga styrka.

Slaget vid la Hogue.

Udgives den 12 Mars.

C. Petersens Officin 1854.

Den lifegne.

(Forts. fr. N:o 9.)

— Du Drömmar, Dzennik! Hvem skulle väl söka mig här? Och hvem det än vore — jag stannar här; hvarthän skulle jag dessutom fly? Jag vill icke längre låta jaga mig.

— Fly genom trädgården till floden och göm eder under bron på isen, bad Dzennik. Jag skall sedan komma och föra eder i min vagn bort, antingen till Moskau eller Nowgorod.

Grefven tycktes knappt höra den gamle tjenarens böner, åtminstone lemnade han dem utan uppmärksamhet. Hans ögon voro o-upphörligt fästade på sin döda hustrus lugna ansigte. Men hos Ivan vaknade den gamla kärleken till lifvet. Han ville skaka grefven, väcka honom ur hans dystra drömmar och förmå honom och sin moder till flykt.

Men det var redan för sent. Redan hörde man tunga steg på trappan, redan såg man ljus skimra genom den öppnade dörren. Dzennik vred sina händer och visste icke om han skulle utbryta i ljudligt beklagande eller göra grefven förebräelser.

Ivan hade gått fram till sin moder, hade tagit henne i sina armar, tröstade och bad henne att taga allt som kunde komma med fattning.

En officer, åtföljd af stojande och larmande soldater, trängde in i kammaren, uti hvilken den döendes sista rossling knappt förklingat.

— Är ni grefve Orlow? frågade han i det han drog värjan.

Grefven svarade honom icke. Han bevärdigade officeren knappt med en blick.

— Ja, det är han! Der är äfven den unge mannen! ropade en stämma. Ivan kastade ögonen på den talande. Han igenkände i honom en soldat af det regimente, han samma dags morgon kommenderat. Han påminde sig, att denne soldat hade flytt tillsammans med honom och Orlow och sannolikt hört de ord, som Orlow tillropat sin vän under flykten, dem han senare, då han blifvit fången, förrådt för att rädda sig sjelf.

— Ni får följa mig, grefve Orlow! sade officeren. Och äfven ni, unge man, lika som också frun der vid sängen. — Ni vägrar? tillade han, då grefven ej rörde sig.

— Nej! svarade Orlow. Vill ni icke äfven taga fruntimret i sängen der med eder? Det är min hustru!

Officeren trädde raskt fram till sängen och for med ett högt rop af fara tillbaka, då han i det bleka ansigtet skådade en död. Derpå befallde han att binda de fångne.

Med högt snyftande skiljde sig matronan från dotterns lik. Orlow och Ivan voro mera fattade; de gäfvos sitt kedersord att icke vilja fly och vunnoderigenom den fördelen att ej blifva bundna i bojar. Dzenniks stumma, sorgsna blick, den han sände efter grefven, tycktes vilja säga, att han skulle uppbjuda allt för att rädda sin herre.

Sålunda skredo då efter några få minuter Orlow, Ivan och hans moder åter ut i den kalla, klara vinternatten, nästan vid samma tid som förra natten. Åter hade Ivan räckt sin arm till stöd för den gråtande modern, åter gick Orlow tyst och sluten framför dem. Men en hop soldater, som oupphörligt larmade, följde dem och Rilejews ljusa, varma blickar skulle nu icke upptaga dem. Det var det kalla, fuktiga fängelset, som nu väntade dem, uti hvilket de antingen skulle tillbringa en lång, kvalfull lefnad, eller kanske snart nog undergå döden af bödelns hand.

Tåget gick genom staden, som ej mer bar något spår af den under dagen rasande kampen, till hvalfven af samma ö-fästning, hvilken Ivan samma dags morgon genom en djerf öfverrumpling hade försökt att bringa i de sammansvurnes händer. Efter långt hufvudvärk hos kommandanten lyckades det Ivan att ej blifva skild från sin moder och Orlow. Han erfor också, att både Rilejew och flere af hufvudmännen för upproret likaledes voro fångslade.

Det var midnatt, då de fångne blefvo införde i det fuktiga, mörka hvalfvet, som nu skulle tjena dem till vistelseort. Det var lågt, men rymligt och därför så mycket kallare och otrefligare. Oljelampan, som fångvaktaren antände, kastade ej sitt sken så långt som till de slipprige murarne, så att de fångne trodde sig vara i ett ändlöst, mörkt rum. På frågan om de önskade vatten och bröd eller soppa, svarade Ivan nej. Han var den ende, som ännu var i stånd att tänka, att tala, att handla. Öfver Orlows läppar kom ej en stafvelse; ingen rörelse var att upptäcka på hans bleka, stela ansigte. Också Ivans moder hade förlorat sin vanliga fattaing. Smärtan, sinnesrörelsen, kroppslig ansträngning och ut-

matning hade uttömt hennes kraft. Hon nedsjönk straxt efter inträdet i hvalfvet på den fuktiga balmen, och lättade sitt betryckta hjerta med en ström af heta tårar. Medelst knackning på dörren kallade Ivan fångvaktaren och förmådde honom genom en penninggåfva att förskaffa den olyckliga matronan ett bättre läger, bestående uti en halmsäck och några täcken. Derpå satte han sig bredvid sin moder, lade sitt heta hufvud på hennes bröst och försjönk i ett djupt, dystert, sjukligt grubblande.

Såldeles förfloto några timmar af natten. Orlow hade hukat sig ned; men han sof icke. Lika så litet sofvo Ivan och hans moder. Ingen talade ett ord; men alla vakade. De voro alla tre sysselsatte med att tänka, grubbla och i sitt inre gråta, klaga och gråla. De sista tjugofyra timmarne hade varit en kedja af förfärliga, skakande olyckshändelser. Orlow hade förlorat sin hustru, Ivan, som han trodde, sin fästmö, matronan sin dotter — och under hvilka omständigheter! På alla tryckte den förkrossande tyngden af ett försmädligt nederlag, tanken på att frihetens sak, för hvilken de glödde, för alltid var förlorad. Alla smäktade de i ett ensamt, hårdt fängelse, uti hvilket de endast tillmötesågo döden eller ock att blifva återsände till den ort, från hvilken de med så osäglig möda och med lifsfara sluppit undan. Det var en förfärlig, förtvillad belägenhet, uti hvilken de fångne befunno sig. Huru hade sönnen kunnat sänka sig på deras heta, torra ögon!

Ändtligen — det måste vara mot morgonen — hade matronan en smula iaslumrat. Den kroppsliga tröttheten hade öfverväldigat henne. Ivan hade rest sig och gick med långsamma steg fram och tillbaka i hvalfvet. Han tänkte på mycket; men icke med klart och fullkomligt medvetande. Det var mera skuggor och formlösa bilder, som korsade sig i hans hjerna än bestämda tankar. Han tänkte på Olga som på en afliden. Hade han lefvat i världens tummel och fritt kunnat röra sig, så hade hans tankar uppfördrat honom till verksamhet och hämnd. Men nu, då han kände sig svag, vanmäktig och öfvergifven, var det för honom en tillfredsställelse att kunna räkna henne bland de döda. Den tanken, att hon kanske ännu lefde, längtade efter honom, ja till och med väntade honom, kunde han ej fullfölja. Han förjagade denna tanke med våd. Han önskade blott, att fångenskapen icke mätte

räcka länge. Han hoppades att snart få mottaga sin dom, och han hoppades äfven, att den måtte lyda på död.

Sysselsatt med dessa förvirrade, obestämda tankar, hörde han knappt, att nyckeln omvreds i hans fängelses dörrlås och att dörren öppnades. Det var det inträngande kalla luftdraget, som väckte hans uppmärksamhet. Han blickade åt dörren och väntade, att fängvaktaren skulle inträda. Men han hörde några ord hviskas utanför och såg straxt deretter en hög, lätt beslöjad kvinnogestalt träda in i hvalfvet.

Ivan studsade och för ovillkorligt med handen till ögonen, likasom för att borttaga den slöja, som tycktes hafva lagt sig öfver desamma. Han såg skepnaden långsamt och tvekande framträda några steg.

Han gjorde sammaledes, öfverraskad och spänd, men utan att tänka på hvem denna tjocka mantel, som omslöt skepnaden, kunde dölja.

Den inträdande tycktes icke vara säker på, om hon verkligen såge framför sig den hon sökte. Lampan brände mycket dåligt och åt denna hade Ivan vändt ryggen i det han ställde sin kosa åt dörren. Den inträdande stannade därför och frågade sakta:

— Är det ni, Ivan? Ivan Cesarow? Är det ni, grefve Orlovs vän?

— Ja, det är jag, svarade Ivan, för hvilken det var omöjligt att igenkänna rösten, änskönt han trodde sig förr hafva hört desamma. Jag är Ivan Cesarow, nu en fånge. Men hvem är ni, som nedstiger i denna nakna håla? Bringar ni mig tröst, eller vill ni njuta af mitt och min väns lidande?

Den tanken, att han kanske såge furstinnan Koslowsky framför sig, genombäfvade den unge mannen och han sänkte åter foten, hvilken han höjt för att gå den obekanta tillmöte. Men rösten, han hört, tycktes honom för ungdomlig; också var den främmandes figur för intagande och smärt att vara furstinnans. En annan förmodan uppsteg plötsligen hos honom och blef i nästa ögonblick till sanning.

Den främmande kastade kapuschongen och slöjan, som inhöljt hennes ansigte, tillbaka, samt framträdde derpå till Ivan och räckte honom handen. Den unge mannen igenkände henne i samma ögonblick.

— Enmal ropade han. Grefvinnan Raminsky! det är ni!

Åsynen af grefvinnan både öfverraskade och glädde den unge mannen. Fången, öf-

vergifven af alla, afskuren från all förbindelse med världen, såg han plötsligt ett väsen framför sig, en gåtfull kvinna, som tillfället en gång på ett äfventyrligt sätt fört i hans väg, som i ett af de märkvärdigaste ögonblicken af hans lif öppnat sig för honom och äfven senare för honom tillstått, att det vore ett mer än vänskapsfullt deltagande som ledde hennes steg för den unge mannens öde. Han såg nu åter den stolta och dock intagande, förföriska polskan, som till och med i hans uppveaxande kärlek till Olga hade ett ögonblick bragt honom att vackla. Han såg henue åter, icke längre i glansen af hennes första uppblomstrande ungdom, men i hela yppigheten af den fulländade kvinnans skönhet, i hvilket afseende hon var berättigad att triumfera öfver hvem som helst som vågade mäta sig med henne. Då Ivan såg henne således framför sig, med de af vinterkölden rodnande kinderna, med de mörka, blixtrande ögonen, ur hvilka medlidsamhetens och deltagandets fuktiga glans lyste, då måste han påminna sig Rilejews ord, att det för denna kvinna hade varit en småsak att öfverföra sitt herravälde från kejsar Alexander på dennes broder. På samma gång intogs han af en välgörande, glad känsla, att det åtminstone i världen gafs ett väsen, som ännu erinrade sig honom, och att hon till och med efter många år hade för honom bibehållit samma vänskap, som han i sitt öfvermod tillbakastött. Ett slags inre rörelse grep honom, så att han med värma emottog grefvinnans framräckta hand och raskt förde den till sina läppar.

— Ja, det är jag, sade grefvinnan, och i hennes drag speglade sig åter alla dessa känslor som hon förut så ofta ej doft för den unge mannen, jag har icke glömt eder, om än ni ej tänkt på mig. Ni har som jag förmodar genomgått en skola af bittra lidanden. Ni har återvänt för att genast åter föra läpparna till en ännu bittrare smärtans klak, och jag känner ej, huru mycket ni ännu har kvar innan ni tömt den.

— Jag har tömt den i botten! svarade Ivan med darrande läppar. Det gifves numera inga flera lidanden för mig. Jag har genomgått dem alla. Nu hoppas jag de snart skola sluta — med döden!

— Så klenmodig ni blifvit, Ivan! sade grefvinnan förebrående, under det att hennes hand fortfarande hvilade i hans. Hvar är edert gamla mod, eder ståndaktighet?

— Bort! förloradt! svarade den unge mannen. Det gifves ej mera något, som uppeldar mig till att framhärda. Men låtom oss öfvergifva detta ämne! Dessa tankar passa bättre för min ensamhet. Säg mig hellre, huru det varit eder möjligt att få veta vår ankomst, vårt fängslande och vår vistelseort?

— Det är ganska enkelt, svarade Emma Raminsky. Ännu sker knappt något, utan att jag derom noggrant underrättas. Redan i går, under striden, erfor jag, att man varseblifvit grefve Orlow och i hans sällskap en ung man bland de kämpande. Hvilken annan kunde det väl vara än ni? På fånglistan varseblef jag icke edert namn; redan ville jag skynda till amiralitets-platsen och der genomsöka de stupades leder, då jag hörde, att Czernagoff fallit för den flyende Orlovs hand, och att det lyckats den flyende att undkomma. Jag hoppades att ni, om ni stannat kvar i Petersburg, skulle vända eder till mig. I dag, sent på afton, var jag ännu hos czaren. Man bragte honom rapporten öfver de fångne. Jag läste alla deras namn, som hörde till hufvudmännen för uppresningen. I ett proskriptum upptäckte jag Orlovs namn. Jag läste, att det lyckats att fånga honom jemte hans ledsagare, en ung man och ett äldre fruntimmer, och att föra dem till fästningen. Jag ilade hem, ordnade allt det, jag ansåg nödvändigt för mitt ändamål och begaf mig sedan hit. Fängvaktaren visade mig edert fängelserum, och nu ser ni mig här, beredd som förr, att erbjuda eder min vänskap, min hjälp, min tjänst.

— O grefvinnan, svarade Ivan rörd, ingen kan mer värdera detta anbud än jag i detta ögonblick gör det; men all hjälp, all vänskap kommer för sent för mig. Jag tror, att det för mig varit bättre, om jag förblifvit furstinnans lifegen. Jag hade då icke lärt hänna lifvet och dess bedräglighet med alla dess svikna förhoppningar.

— Jag hade icke väntat, sade grefvinnan, att ni till den grad kunde misströsta om världen. I en punkt förstår jag i alla fall eder smärta. Jag tror, att frihetens sak, hvars anhängare ni är, är besegrad för lång, mycket lång tid. Men det är deras skull, som voro nog vansinniga att förlita sig på en handfull soldater, utan att försig hafva vunnit folket. Det var för tidigt, mycket för tidigt, att nu börja kampen, så gynnande än tillfället tycktes vara. Folket tog ingen del i upproret, och

soldaterna visste ännu mindre hvarför de kämpade. Till och med i lyckligaste fall af seger hade edra vänners sak varit förlorad. Soldaterna skulle vändt sina vapen mot gårdagens anförare, så snart de erfarit, att de icke kämpat för Konstantin.

Jag visste det, sade Ivan med smärta. Men hvad skulle jag göra? Jag kunde icke draga mig tillbaka från mina vänner och vid kampens början trodde jag sjelf på segern.

— Det nederlag, som edra vänner lidit, är icke det värsta, fortfar grefvinnan. Ett nederlag låter godtgöra sig genom en senare seger. Men det sorgliga är, att detta nederlag inträffat för frihetens vänner just nu, då ingen vågar tänka på att fortsätta striden. Hade man blott väntat ännu några år och derunder begagnat tiden för att vinna den upplystare delen af folket för denna sak, så hade segern längre fram varit viss, ty soldaterna äro lika litet ett stöd för czaren som för de sammansvurne, då de ensamma skola anlitas. Nu är det slut för en lång tid. Czaren är rustad och vet hvad han har att vänta. Han skall fördubbla sin vaksamhet och kufva hvarje ytterligare resning. Det erferdras långa och ansträngande bemödanden, för att åter föra sakerna till den punkt, på hvilken de befunno sig innan sammansvärjningens utbrott. Czaren är nu nöjd, och jag, Ivan, jag, som icke har någon orsak att för eder dölja mina känslor, jag var utom mig af förtviflan, då jag i går underrättades om den dåraktiga kampen. Den undersökning, som man kommer att inleda emot de fångne, kommer utan tvifvel att visa, att det äfven i Polen finnes talrika hjertan som klappa för oberoende och frihet. Också Polen skall komma att lida af gårdagens nederlag. Jag måste använda alla mina krafter, för att återställa de föreningar, hvilka den förtidiga kampen i går skingrat. För eder, Ivan, behöfver jag ej noggrannare förklara mig. Ni vet, hvad jag gör. Ni känner min ställning, mina planer och afsigter.

— Alltså arbetar ni ännu alltjemt på edert fäderneslands oberoende? frågade Ivan. Har icke edert mod sjunkit? Tror ni er ännu ega inflytande nog att genomdrifva den plan, som ni en viss natt afslöjade för mig?

Grefvinnan rodnade vid denna påminnelse och sänkte ögonen.

— Aldrig skall jag uppgifva denna plan!

sade hon derpå med fasthet. Jag ensam, jag vet det, är ej i stånd att, med all min makt, göra ett folk fritt. Men jag skall försöka att undanröjda de hinder, som ligga i vägen för min nations oberoende. Det skall lyckas mig. Den dag skall randas, då Polen reser sig för sin frihet. Jag hade önskat, att denna resning skett på samma gång som ryska folkets. Men gårdagens obetänksamhet har tillintetgjort denna förhoppning. Emellertid skall Polen till och med ensam våga denna kamp i förlitande på egen kraft, och jag hoppas att det skall segra.

Ivan betraktade en lång stund eftertänksamt den sköna kvinnans flammande ögon.

— Denna dag skall jag ej få se, sade han derpå suckande. Tank någon gång, när frihetens sol uppstiger öfver edert land, med deltagande på de offer, som tysta och obeklagade hafva fallit under nattens mörker.

— Äfven ni skall upplefva denna dag, utbröt grefvinnan. Ja, jag hoppas, att ni kommer att kämpa i deras leder, som höja den hvit-röda fanan!

Ivan skakade på hufvudet och visade på hvälfvets väggar.

— Nå, inföll grefvinnan, hvarför tänker ni väl jag är kommen, Ivan? För att betrakta er i eder förtviflan och ensamhet? Visst icke! Tror ni, jag därför hade uppsvingat mig till den ställning, på hvilken jag nu står, för att låta mina vänner, låta er, Ivan, försmäkta i detta fängelse? Jag har kommit, för att öppna dörrarne och bedja er att följa mig.

Ivan såg en lång stund med öfverraskning och förvåning på polskan. Derefter blef hans ansigte åter allvarligt, sorgset och fattadt.

— Emma, sade han mildt och innerligt, hvilket öde än förestår mig, så skall jag aldrig glomma, att ni varit min bästa väninna. Men jag kan ej följa eder; mitt lif skulle vara onyttigt och ändamålslost, sedan allt det jag älskat för mig gått förloradt, sedan allt det, på hvilket jag hoppades, tycks för alltid vara tillintetgjordt. Derborta ser ni min vän greve Orlow, och den der sofvande matronan, min moder, med dessa har ett besynnerligt ödes styrelse fört mig tillsammans. Jag kan ej öfvergifva dem, och båda hafva under de senare dagarne upplefvat så stora olyckshändelser, att de äro trötta på lifvet och längta efter hvilade, vore det än i grafven. Jag

sjelf är bruter. Ni vet Emma, att det gafs ett väsen, som jag älskade högre, än mig sjelf. Detta väsen har blifvit mig från-röfvadt på samma gång, som man bortsläpade mig och Orlow till Siberien. Hvarje spår af Olga har försvunnit; för mig är hon död, och med henne dör mitt hopp, min lycka. Jag är ännu ung det är sant, men jag känner redan inom mig detta förakt för världen och dess bestyr, af hvilket människan först i dess senare år angripes. Jag vill stanna kvar hos min moder och Orlow. Man skall sända oss till Siberien, och der skall jag glömma, att jag lefvat.

Hvilken dårskap! ropade grefvinnan. O ve, öfver eder karlar! Också ni, Ivan, också ni har blifvit smittad af den försagda tidens klenmodighet. Hvem säger, att Olga är för eder förlorad? Hvem vet, om hon icke väntar på eder och förkortar sin ensamhet med drömmar om eder, om hon icke slutar hvarje dag med den förhoppning, att återfåna eder den följande morgonen?

— Det vore fasligt, ropade Ivan, om jag kunde tro det. Jag skulle dö af förtviflan. Påminn mig ej derom, Emma! Eller har ni underrättelser från henne, känner ni hennes vistelseort? Tala, Emma, tala!

— Nej, svarade grefvinnan nedslagen, trots alla mina bemödanden har det icke lyckats mig att erfara något bestämdt om Olgas öde. Till en början hette det, att Heyden hade fört henne bort till en stad i närheten af Petersburg; sedan sade man, att hon hade blifvit förd till furstinnan Koslowskys slott. Men sedan furstinnan vändt dit tillbaka, är det en omöjlighet att få veta det ringaste. Jag har måst öfvergifva mina efterspaningar. Men hvem säger eder, Ivan, att icke Olga på ett eller annat sätt är räddad? Ni sjelf, Ivan, vet huru besynnerliga ödets skickelser äro. Hvarför visar ni bort tanken på Olgas räddning ifrån eder? Hvarför tror ni icke hellre det bästa?

— Derför att jag då skulle finna mig så mycket olyckligare i min förtviflade belägenhet! svarade Ivan tröstlös. Jag skulle vilja ränna med hufvudet emot ett fängelses mur, den jag dock icke kunde genombryta. Och sedan — om än mitt hjerta droge mig till Olga, om jag än ville genomirra hela landet för att söka henne, fjättrade mig då icke min pligt till min vän, min barnsliga kärlek till min moder? Skall jag låta dem blifva ensamma kvar i deras jemmer och elände?

Han berättade för den förvånade grefvinnan den sistförflutna aftonens händelser, återfinnandet af grefvinnan, hans syster, scenen emellan henne och Orlow. Han insåg ingen orsak, hvarför han för grefvinnan skulle dölja sina familjförhållanden. Han berättade henne om sin fader, till och med Olgas förhållanden meddelade han henne. Grefvinnan följde hans korta berättelse med det lifligaste deltagande.

— Och ni förtviflar, Ivan? utbröt hon derpå, sedan han slutat. Allt uppmanar er till lif, till verksamhet! Allt tvingar er att handla, att fullborda de ödets vinkar, som gifvas eder. Och glömm er då mig? Glömm er, att mitt hela inflytande, mitt deltagande ställt sig vid eder sida? Nej, Ivan, jag tillstår det gerna utan att rodna, att den känsla jag från första ögonblicket hyste för er, har icke minskats under årens lopp. Jag vill för er ofra allt. Men ni måste följa mig, lemna denna ort. Ni måste återvända till lifvet, till verksamheten! Sedan skola vi öfverlägga, hvad ni har att göra, för att förena eder moder med eder fader, för att återfinna Olga och återgifva henne åt hennes fader.

Ivan vacklade. Det förekom honom som om en ny bild af framtiden upprullades för hans ögon, som om icke allt ännu vore förlorat. Det gick honom som den skeppsbrutne, som fattat tag i en lösrixfven bräda och som kastas omkring på det upprörda hafvets vågor, hvilken slutligen förlorar all kraft till motstånd och redan vill släppa sin bräda, för att räddningslöst uppslukas af böljorna och som då med förnyad kraft fattar den räddande plankan, därför att han emellan vågornas skum ser fyrtornet framskynta. Emma med sin skarpa blick märkte genast detta vacklande hos den unge mannen, och fortfor att ännu lifligare anfälla honom.

— Ingen längre befänklighet nu Ivan! sade hon. Nu erfordras skyndsamt och beslutsamt. Väck eder moder och Orlow! I skola allsammans följa mig, och när vi hafva denna fästnings murar bakom oss, då skola vi se till hvad vi vidare hafva att göra!

Allt väcka Orlow var ej af nöden. Han hade icke sofvit; men lika litet hade han vakat. I dystra drömmar hade han legat hopkrupen på den fuktiga halmen, döf för allt som passerade omkring honom. Ivan måste skaka och ropa honom, innan han återkom till medvetande och lif. Ivans mo-

der hade redan vid de sista ord, som grefvinnan uttalat temligen högt, vaknat och rest sig upp från sitt läger, förvånad öfver att se en så skön och efter utseendet förnäm dame inom detta smutsiga hvalfs murar.

Ivan talade till grefven och sin moder. Han sade dem, att grefvinnan var hans väninna, att hon ville bringa dem alla i frihet. En stråle af hopp och glädje drog sig öfver hans moders bleka, aftärda ansigte; hon kände förtroende till den unga damen, af hvilken hon betraktades med uppmärksamhet och deltagande samt omfamnades med rörelse och uppriktig ömhet. Matronan sjelf var ganska litet angelägen om sitt lif och frihet; men den tanken, att hennes son, denne yngling, för hvilken ett helt lif stod öppet, att han skulle räddas från död eller förvisning och återgifvas åt verksamheten och samhället, denna tanke uppfyllde också henne med ny lifskraft och glad tillförsigt.

Men Orlow förblef kall och orörlig. Det var som om han knappt hörde på hvad Ivan sade eller på grefvinnans böner. En oförklarlig envishet tycktes hafva gripit och förklamat denne häftige mans själsförmögenhet. Orlow var en af dessa menniskor, hos hvilka fröjd och smärta hafva svårt att intränga, men hos hvilka dessa lidelser verka så mycket starkare. Det var lätt att förklara Orlows själstillstånd. Han hade vänt tillbaka till Ryssland i den förhoppning att återfinna sina vänner och genom revolutionen sin förra lysande ställning i samhället. Nu hade kampen misslyckats, hans vänner forsmäktade likasom han i fängelse, och dessutom hade han set sin hustru, den brottliga men ännu alltid varmt älskade qvinnan, dö. Orlow hade ingen framtid, intet mer, som hade kunnat göra lifvet för honom behagligt. Den kroppsliga förslappningen, lidandet af några erhållna sår och de der ådragit honom en lätt sårfeber, ökade hans andliga missmod. Honom hade det varit likgiltigt, om man nu genast fört honom till döden.

Grevinnan blef stött öfver grefvinnans egensinnighet, som hon kallade det. Hon förklarade det för svaghet att föredraga döden för lifvet. Hon begärde, att Ivan och hans moder skulle lemna grefven kvar. Men Ivan satte sig bestämdt emot denna begäran. Han ville icke lemna grefven, allraminst i en sådan belägenhet, sade han.

Endast tillsammans med honom ville han lemna fängelset.

Emma Raminsky glödde af ovalja och otålighet. Hennes passionerade natur kunde icke tåla någon motsägelse eller tröghet. Och dock var henne Ivan för kär till att hon skulle låtit honom kvarblifva i fängelset.

— Nå, utbröt hon slutligen häftigt, så vill jag då föreslå en sista utväg. Hör, Orlow, och stirra icke på mig som om jag vore ett spöke! Jag billigar icke edra dårskaper, edert deltagande i upproret. Men heldre vill jag, att ni och Ivan kasta eder i tusende obetänksamheter, än att ni stanna kvar i detta rutna fängelse. Regimenterna i Södern äro sinnade att försöka ett uppror, trots det att Pestel är fången och resningen här misslyckats. Äfven derskall denna dåraktiga lek snart sluta; men der är mindre fara än här. Skynda dit, Ivan! Åt det hållet ligger också furstinnans slott. Der kunde ni kanske få någon närmare underrättelse om Olga och eder fader! Kanske lyckas det er att aftvinga furstinnan någon bekännelse. Det är det enda, det sista medlet, som jag kan föreslå eder, för att bringa eder härifrån och som kanske äfven kan förmå Orlow att följa med eder. Det hade varit mig kärare, om ni stannat kvar i Petersburg, ty jag inser på förhand, att nya bittra misräkningar förestå eder i Södern; men der är åtminstone någon möjlighet för en bättre framtid, och här väntar eder evigt slafveri och förvisning. Nu — äudtligen tyckes jag hafva träffat det rätta, Orlows kinder börja att få färg. Vill ni åt Södern, grefve?

Verkligen hade grefven vaknat ur sin lethargi; hans kinder brunno och hans ögon sköto eld. Han trädde fram till grefvinnan.

— Och tror ni kanske, sade han med darrande stämma, att Söderns regimenter skola hafva mod att hämnas den skymf, som vi här hafva lidit? Men dölj icke sanningen, troni det verkligen?

— Ja, jag tror det, svarade grefvinnan. Ni sjelf bör veta, att det var aftaldt, att regimenterna i Södern skulle bryta löst på samma dag som de i Petersburg. Pestels fängslande har laggt hinder för denna plan.

(Forts.)

Klapka-Marsch.

Aug. Canthol.

Piano.

The first system of musical notation for 'Klapka-Marsch' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower in bass clef, both with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). The music begins with a forte dynamic (*ff*) and features a melodic line in the right hand with eighth and sixteenth notes. A piano dynamic (*p*) is indicated in the fourth measure, where a triplet of eighth notes is marked with a '3' above it. The left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece. It features a melodic line in the right hand with a triplet of eighth notes in the first measure, marked with a '3' above it. The dynamic is marked *f* (forte). The system concludes with a final triplet of eighth notes in the right hand, also marked with a '3' and *ff* (fortissimo).

The third system is characterized by a very dense texture. The right hand plays a series of chords and chords with moving lines, while the left hand plays a steady accompaniment of chords. The dynamic is marked *ff* (fortissimo) at the beginning.

The fourth system continues the dense texture. The right hand has a melodic line with eighth notes, and the left hand has a rhythmic accompaniment. The dynamic is marked *f* (forte).

The fifth system concludes the piece. It features a melodic line in the right hand with a first ending bracket labeled '1' and a second ending bracket labeled '2'. The dynamic is marked *ff* (fortissimo).

The musical score is written for piano and consists of seven systems of staves. Each system contains a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The piece concludes with a 'Trio' section marked 'ff' and 'M.D.C.'.

Key markings and dynamics include:

- Fine.* (at the end of the first system)
- Trio.* (at the beginning of the second system)
- ff* (fortissimo, appearing in the second and sixth systems)
- M.D.C.* (at the end of the seventh system)

Other markings include '3' (triplets) and '1. 2.' (first and second endings) in the final system.

Juliane. Polka.

Piano.

Intrada. *Polka.* *Joh. Krug.*

f *ff* *p*

cresc. *f* *p*

f *p* *f*

p

Trio

f *dolce* *p* *cresc.*

8va *1* *2* *loco*

f *p*

1. 2. *Finale.*

f *f* *p*

p *cresc.*

gr. *loco.*

f *p*

fz *ff con fuoco.*

gr.

f *f* *ff* *fff*